UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4 vtrum sit pars fortitudinis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-72772

Visual Library

¶ Super Quæſtionis 134 Art. quartum.

IN art. 4 eiuſdẽ q. 134. dubiũ occurrit ex Martino ibidẽ tripliciter arguente, ꝙ iſtæ duæ cõdõnes q̃ in litera ponũtur, nõ ſufficiunt ad eſſe virtutẽ adiunctã vt ſecũdariã principali. (Sup. q. 28. & locis ibi notatis.) Primò, qa ſic oĩs virtus exceſſa a fortitudine eſſet ſecũdaria virtus reſpectu eius. (Ar. præced.) Probaṫ, quia habet ambas condõnes. ſ. & ꝙ cõuenit cũ ea (omne n exceſſum cõuenit in aliquo cũ excedente) & ꝙ excediṫ ab ea. Scdo, qa ſic liberalitas, eutrapelia, & ſic de multis alijs, eſſet ſecundaria virtus reſpectu iuſtitię, qa ambas habet cõdõnes. Tertiò, qa iuſtitia, & oĩs virtus requiſita ad grauẽ adminiſtrationẽ, eẽt ſecũdaria reſpectu magnanimitatis: (Lib. 4. cap. 2. paulo a principio, cap. 2. to. 5.) q̃ oĩa ſunt abſurda.

¶ Ad primũ horũ dr̃, ꝙ prima cõdõ in litera expoſita. ſ. Conuenientia in aliquo nõ eſt ſic intelligẽda vt ſonat, cũ oẽ ens cũ oĩ ente in aliquo cõueniat: ſed intelligẽda eſt ſane, vt expoſuit author ſuperius in q 128 vbi partes fortitudinis aſsignauit. ſ. ꝙ cõueniat in modo, quẽ principalis virtus ſeruat in ſua materia, puta, in iuſtitia, ꝙ ſit ad alterũ: in fortitudine, ꝙ ſit ad arduũ: in tẽperantia, ꝙ cõſtet ĩ moderatione: & ſic non oĩs virtus exceſſa cõuenit cũ virtute excedẽte. (Li. 5. in ſomniũ Scipionis in fol. 2. ante lib. medium.) Secũda ſimiliter conditio, ꝙ ſit exceſſa, intelligitur quo ad rõnẽ, hoc eſt, ꝙ adiuncta virt⁹ deficiat à pfecta rõne iuſti, fortis, uel tẽpati. vt patet ex dictis in q. 81. & inferius ĩ 143 (Q. 80. & 128.) Nihil ergo valet prima obiectio.

¶ Ad ẜm vero dr̃, ꝙ liberalitas vere eſt adiuncta iuſtitiæ, qa eſt ad alterũ, ſub rõne debiti moralis tñ. (D. 833.) Eutrapelia aũt pars poniṫ tẽperantiæ, vt infra patebit, quia modeſtia q̃dam eſt actionũ ludicratum.

¶ Ad tertium dr̃, ꝙ conſequentia nõ valet, nec ſequiṫ ex di-

ARTICVLVS IIII.

Vtrum magnificentia ſit pars fortitudinis.

AD QVARTVM ſic proceditṫ. Videtur quòd magnificẽtia non ſit pars fortitudinis. Magnificentia enim conuenit in materia cum liberalitate, vt dictum eſt: † ſed liberalitas non eſt pars fortitudinis, ſed iuſtitię. ergo magnificentia nõ eſt pars fortitudinis.

G ¶ 2 Præt. Fortitudo eſt circa timores & audacias: magnificentia autem in nullo videtur reſpicere timorem, ſed ſolũ ſumptus, qui ſunt operationes quędam. ergo magnificẽtia magis uidetur pertinere ad iuſtitiam, quę eſt circa operationes, quã ad fortitudinem.

¶ 3 Præt. Phil. dicit in 4. Ethi. * ꝙ magnificus ſcienti aſſimilaṫ: ſed ſcientia magis conuenit cũ prudentia, quàm cum fortitudine. ergo magnificentia non debet poni pars fortitudinis.

H SED CONTRA eſt, quòd Tullius, & Macrobius, & Andronicus * magnificentiam partem fortitudinis ponunt.

RESPON. dicẽdũ, quòd magnificentia ẜm qđ eſt ſpecialis virtus, non põt poni pars ſubiectiua fortitudinis, quia nõ cõuenit cũ ea in materia: ſed ponitur pars eius, inquantũ adiungitur ei ſicut virtus ſecundaria principali. Ad hoc autem ꝙ aliqua virtus adiungaṫ alicui principali, duo requirũtur, vt ſupra dictum eſt, * quorũ unum eſt, I ut ſecundaria cõueniat cũ principali: aliud aũt eſt, ut in aliquo excedatur ab ea. Magnificentia aũt conuenit cũ fortitudine in hoc, ꝙ ſicut fortitudo tẽdit ĩ aliquod arduum & difficile, ita ẽt & magnificentia. Vnde [d] ẽt vr̃ eſſe in iraſcibili, ſicut & fortitudo: ſed magnificentia deficit à fortitudine ĩ hoc, ꝙ illud arduũ in qđ tendit fortitudo, hẽt diffi K cultatẽ pp periculũ qđ imminet pſonæ. Arduum aũt in qđ tendit magnificentia, habet difficultatem pp diſpendium rerum, quod eſt multo minus, q̃ periculũ pſonæ: & ideo magnificẽtia poniṫ pars fortitudinis.

AD PRIMVM ergo dicendũ, quòd iuſtitia reſpicit operationes ẜm ſe, prout ĩ eis cõſideraṫ rõ debiti: ſed liberalitas, & magnificẽtia cõſiderãt operationes ſumptuũ ẜm quod comparantur ad paſſiones animæ, di-

F uerſimode tñ. Nam liberalitas reſpicit ſumptus per comparationem ad amorem, & concupiſcentiam pecuniarum, q̃ ſunt paſſiones concupiſcibilis, quibus non impeditur liberalis [d] à dationibus, & ſumptibus faciendis ... cupiſcibili. Sed magnificentia reſpicit ... comparationem ad ſpem, attingendo ... arduum non ſimpliciter ſicut magnanimitas ... in determinata materia, ſcilicet in ſumptibus ... de magnificentia uidetur eſſe in iraſcibili ... magnanimitas.

AD SECVNDVM dicendum, quòd magnificentia etſi non conueniat cum fortitudine ... conuenit tamen cum ea in conditione ... inquantum ſcilicet tendit in aliquid arduum ... ſumptus, ſicut & fortitudo in aliquid ... ca timores.

AD TERTIVM dicendum, quòd magnificentia ordinat vſum artis ad aliquid magnum ... eſt: ars autem eſt in ratione. Et ideo ... pertinet bene vti ratione in attendendo ... tionem ſumptus ad opus, quod fiendum ... hoc præcipue neceſſarium eſt propter ... nem utriuſque, quia niſi diligens conſideratio ... hiberetur, immineret periculum ...

QVAESTIO CXXXV.

De Paruificentia, in duos articulos diuiſa.

DEINDE conſiderandum eſt de ... poſitis magnificentiæ.

ET circa hoc quæruntur duo.

¶ Primò, Vtrum paruificentia ...

¶ Secundò, De vitio ei oppoſito.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum paruificentia ſit vitium.

AD PRIMVM ſic proceditur. Videtur quòd paruificentia non ſit vitium. ... cut eſt moderatiua magnorum, ... deratiua paruorum: unde & liberales ... ci aliqua parua faciunt: ſed magnificentia ... tus. ergo ſimiliter paruificentia ... quàm vitium.

¶ 2 Præt. Philoſ. dicit in 4. Ethic. * quòd ... ratiocinij eſt paruifica: ſed diligentia ... detur eſſe laudabilis, quia bonum ... cundum rationem eſſe, vt Dionyſius ... capitu. de diuin. nominib. ergo paruificentia ... eſt uitium.

¶ 3 Prẹt. Philo. dicit in 4. Ethic. * quòd ... conſumit pecuniam triſtatus: ſed ... auaritiam, ſiue ad illiberalitatem ... tia non eſt uitium ab alijs diſtinctum ...

SED CONTRA eſt, quòd Philoſ. ... nit paruificentiam ſpeciale uitium ... oppoſitum.

RESPON. Dicẽdum, ꝙ ſicut ... moralia ſpeciem à fine ſortiuntur ... pluries nominantur. Ex hoc ... ficus, quòd intendit ad aliquid ... Paruum autem & magnum ...